

Analýza dosavadní realizace Akčního plánu vlády ČR proti pirátství a padělatelství

Zpracovatel: ICC ČR
Thunovská 12, 118 00 Praha 1
IČO: 69781389, DIČ: CZ 69781389

Ing. Michaela Janáková a kolektiv

Zadavatel: Ministerstvo průmyslu a obchodu
Na Františku 32
110 15 Praha 1

10. 2. 2010

Obsah:

Úvod	3
1 Současný stav	4
1.1 Česká republika	4
1.2 Evropská úroveň.....	5
1.3 Mezinárodní souvislosti	6
1.4 Problematické oblasti v ČR	7
1.4.1 Nedostatky při kontrolní a sankční činnosti státní správy	7
1.4.2 Nedostatky při soudním vymáhání práv duševního vlastnictví	9
1.4.3 Specifický problém - Stánkový prodej	10
2 Dosavadní realizace akčního plánu vlády	12
2.1 Koordinace činnosti jednotlivých kontrolních orgánů	12
2.2 Nový trestní zákoník	13
2.3 Opatření k redukci prodeje nelegálních rozmnoženin autorských děl.....	15
2.4 Vzdělávání pracovníků orgánů činných v trestním řízení a orgánů soudní moci	16
2.5 Výchova a osvěta spotřebitelů.....	17
2.6 Zainteresaná místní samospráva.....	18
3 Návrh dalšího postupu.....	20
3.1 Technicko-legislativní pilíř	22
3.2 Technologický pilíř.....	23
3.3 PR pilíř.....	24
4 Seznam zkratk.....	25
5 Seznam zdrojů	25

Úvod

Cílem tohoto dokumentu je provést analýzu dosavadní realizace Akčního plánu vlády ČR proti pirátství a padělatelství včetně analýzy naplnění konkrétních opatření v oblasti preventivní i represivní.

Analýza je členěna do tří hlavních částí, v kapitole „Současný stav“ jsou popsány aktuální problémy a souvislosti v oblasti ochrany duševního vlastnictví v České republice a její aplikace, ať již orgány moci výkonné či moci soudní.

Kapitola „Dosavadní realizace akčního plánu vlády“ je věnována jednotlivým opatřením v oblasti preventivní i v oblasti represe a stavu jejich realizace ke konci roku 2009.

Závěrečná kapitola „Návrh dalšího postupu“ je výstupem této analýzy, přináší doporučení, jak v České republice k problematice ochrany a vymáhání práv duševního vlastnictví dále přistupovat s cílem dalšího posunu směrem ke společnosti, kde je duševní vlastnictví důsledně respektováno a chráněno.

Při zpracování této analýzy bylo samozřejmě nutné provést určité zobecnění nejdůležitějších problematických bodů, které v žádném případě nelze vykládat tak, že platí vždy bez jakýchkoli výjimek.

Podkladem pro zpracování tohoto dokumentu byla mimo jiné právní analýza provedená advokátní kanceláří Noerr, která sloužila jako základní, výchozí bod pro další diskuzi na toto téma a pro doplnění dalších podnětů a zkušeností, jak ze strany vlastníků práv duševního vlastnictví, tak i ze strany orgánů a institucí státní správy majících za úkol dodržování těchto práv dozorovat a jejich porušování sankcionovat.

1 Současný stav

1.1 Česká republika

Česká republika byla pro roky 2008 i 2009 umístěna na Watch Listu – v seznamu zemí, které na základě vyhodnocení USTR (Úřad obchodního zmocněnce USA) připouštějí porušování amerických práv k duševnímu vlastnictví, nezaručují jejich adekvátní ochranu a nedosahují v této oblasti žádného pokroku.

Hlavním důvodem zařazení České republiky na Watch List je množství pirátského a padělaného zboží prodávaného na tržnicích v příhraničních oblastech s Rakouskem a Německem se zdůrazněním toho, že některá z těchto tržišť se nacházejí na obecních pozemcích.

Přesto zpráva za rok 2009 jistý pokrok oceňuje, především pozitivně hodnotí Celní správu a Českou obchodní inspekci za četnější kontroly a hlídky, rostoucí počty razíř a zabavování padělaného a pirátského zboží.

Aktivní přístup Celní správy ČR je velmi pozitivně hodnocen rovněž soukromým sektorem, jak vyplývá z praxe ochrany duševního vlastnictví u nás a každodenní úzké spolupráce majitelů práv duševního vlastnictví s celními orgány. Počet zabaveného zboží však každoročně roste, což dokládá níže uvedená tabulka, která představuje výsledky kontrolní činnosti Celní správy České republiky.

Rok	Počet ks	Hodnota v Kč*
2007	2 937 206	3 719 705 082,-
2008	4 843 360	3 911 581 100,-
2009	3 637 400	3 134 114 707,-

* Hodnotou se rozumí škoda v Kč způsobená majitelům práv duševního vlastnictví.

Zdroj: GŘC

Největší podíl na plagiátech tvoří v České republice tradičně oděvy a obuv, podle údajů Generální ředitelství cel tvoří za rok 2009 26,97 %, následovány pirátskými kopiemi CD a DVD, které za stejné období tvořily 11,25 % na celkovém počtu zajištěného zboží. Nelze ale ignorovat vzrůstající podíl potravin (12 %) a léčiv (2 %).

1.2 Evropská úroveň

Na základě Rezoluce Rady EU ze dne 25. září 2008 o „Komplexním evropském plánu proti padělkům a pirátství“ (2008/C 253/01) byl Evropskou komisí ve spolupráci s členskými státy vypracován akční plán EU pro boj proti padělatelství a pirátství na léta 2009-2012, který byl 16. března 2009 schválen Radou EU (2009/C 71/01).

2. dubna 2009 spustila Evropská komise s cílem zlepšení kvality informací a statistik, výměny zkušeností s vymáháním práv duševního vlastnictví a zvýšení povědomí veřejnosti v této oblasti projekt Evropské observatoře v oblasti padělatelství a pirátství, národním koordinátorem za Českou republiku byla jmenována Ing. Markéta Krčmářová z GŘC.

11. září 2009 vydala Evropská komise sdělení o zlepšení vymáhání práv duševního vlastnictví na vnitřním trhu, kterým vyzývá členské státy k dalším krokům a užší spolupráci mezi zainteresovanými subjekty na národní, komunitární, veřejné i soukromé úrovni.

1.3 Mezinárodní souvislosti

Celkový dopad na světovou ekonomiku je Mezinárodní obchodní komorou a podobnými institucemi odhadován ve výši 750 miliard dolarů ročně, podle údajů OECD kanály mezinárodního obchodu ročně projde více než 200 miliard padělaného zboží a pirátských kopií autorských děl.

Nezanedbatelné jsou dále nové trendy a formy prodeje padělků spojené s nebezpečím pro společnost, a nové fenomény jako je zejména internetový obchod, globalizace světového obchodu a růst organizovaného zločinu.

1.4 Problematické oblasti v ČR

1.4.1 Nedostatky při kontrolní a sankční činnosti státní správy

- a) Nedostatečné využívání zákonných možností kontroly a postihu ze strany správních úřadů

Např. živnostenské úřady mohou kontrolovat dodržování povinností týkající se řádného označení provozovny, uchovávání dokladů prokazujících způsob nabytí prodávaného zboží či přítomnosti osoby se znalostí českého jazyka v provozovně v provozní době dle § 31 ŽZ. V souvislosti s tím má živnostenský úřad oprávnění uložit pokutu, popř. v nejzávažnějších případech také pozastavit či zrušit živnostenské oprávnění dle § 58 ŽZ.

- b) Nedostatečná spolupráce mezi úřady

Dozorové orgány např. při svých zásazích nevyužívají možnosti stanovené v ust. § 14 a 15 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, zakotvující povinnost spolupráce Policie ČR s orgány veřejné správy, např. k zajištění bezpečnosti v průběhu zásahu.

- c) Bagatelizace zásahů do práv duševního vlastnictví, nízká motivovanost k objasňování této trestné činnosti

Zásahy do práv duševního vlastnictví jsou ze strany státních orgánů a institucí často podceňovány a bagatelizovány oproti jiným protiprávním zásahům.

Např. při vyšetřování trestné činnosti to oproti majetkovým trestným činům častěji vede k odkládání věci ze strany policejního orgánu, který zde nevidí potřebu stíhat daný zásah jako trestný čin.

- d) Nízké a málo odstrašující sankce v přestupkovém řízení

Za přestupky na úseku porušování průmyslových práv lze uložit pokutu pouze do výše 15.000 Kč, což se v současnosti jeví jako zcela nedostačující, neboť tato částka představuje často pouhý zlomek skutečné hodnoty daných práv.

- e) Při projednávání přestupků chybí spolupráce mezi jednotlivými orgány

Právní úprava je v tomto směru do jisté míry nekonzistentní a vyžaduje spolupráci více státních orgánů, což má za následek snížení efektivity a zvýšení průtahů daných řízení. Např. k projednávání přestupků spočívajících v neoprávněném výkonu práv, která jsou zákony na ochranu průmyslového

vlastnictví vyhrazena majitelům těchto práv, není příslušná Policie ČR, nýbrž obecní úřady (§ 52 písm. a) zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích). U taxativně vyjmenovaných přestupků má však Policie ČR povinnost provést nezbytná šetření ke zjištění osoby podezřelé ze spáchání přestupku a k zajištění důkazních prostředků nezbytných pro pozdější dokazování před správním orgánem příslušným k projednávání přestupku. V tomto výčtu však chybí právě přestupky na úseku porušování průmyslových práv.

f) Omezení oprávnění správce daně informovat kontrolní orgány

Správci daně získávají řadu informací, které by mohly přispět k efektivnějším a cílenějším kontrolám provozovatelů stánků a tržišť. V § 24 zákona o správě daní a poplatků jsou však poměrně úzce taxativně vymezeny případy, kdy je správce daně oprávněn tyto informace sdělovat jiným subjektům, včetně ostatních kontrolních orgánů státní správy.

g) Sledování uživatelů elektronických komunikací

Poskytovatel služby elektronických komunikací nemá zákonem stanovenou povinnost sledovat uživatele služeb elektronických komunikací a v případě porušení práv duševního vlastnictví např. zablokovat přístup uživateli k poskytované službě.

Poskytovatelé elektronických komunikací argumentují, že není reálně možné sledovat, zda uživatelé zasahují do práv duševního vlastnictví. Na úrovni evropské legislativy se navíc před ochranou práv duševního vlastnictví v současné době spíše upřednostňuje právo na soukromí.

h) Nedostatečná kontrola internetových obchodů

Např. ČOI má pravomoc kontrolovat, zda internetové obchody nenabízejí padělky. Tato činnost by však měla být – ze strany příslušných kontrolních orgánů - zintenzivněna, zejména v oblasti léčiv, potravin a dalšího zboží, jehož padělky mohou ve zvýšené míře ohrozit zdraví a život lidí.

i) Nedostatečné využívání fikce souhlasu deklaranta se zničením zboží

V praxi často celní úřady nevyužívají zákonné fikce souhlasu deklaranta, vlastníka nebo držitele v případě, kdy tento ve stanovené lhůtě nepodá námítky proti žádosti majitele práva k duševnímu vlastnictví o zničení zboží, které bylo celním úřadem zadrženo, a požadují souhlas výslovný, který ovšem není snadné získat.

1.4.2 Nedostatky při soudním vymáhání práv duševního vlastnictví

- a) Délka trvání soudních řízení (platí obecně pro soudní řízení v ČR)

V rámci soudní ochrany práv z průmyslového vlastnictví je od roku 2008 dána výlučná pravomoc Městského soudu v Praze. Veškerou agendu z celého území České republiky tak řeší jediný soud. Bohužel dosud nejsou veřejně přístupné statistiky, zda tato legislativní změna měla nějaký vliv na délku trvání řízení ve věci ochrany duševního vlastnictví.

Vlastníky práv však může tato skutečnost časově i finančně zatěžovat, když jsou nuceni svá práva uplatňovat centrálně v Praze bez ohledu na to, kde sídlí a kde došlo k porušení jejich práv. Navíc vzhledem k tomu, že s porušením práv z průmyslového vlastnictví často souvisí nekalosoutěžní jednání, nejví se zvláštní vydělení příslušnosti ve věcech práv z průmyslového vlastnictví z příslušnosti krajských soudů jako příliš praktické.

- b) Nízká a málo odstrašující úroveň ukládaných trestních sankcí

Za trestné činy porušení práv k ochranné známce a jiným označením, porušení chráněných průmyslových práv, porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi v základní skutkové podstatě hrozí trest odnětí svobody v maximální délce 2 léta.

Nový trestní zákoník, který nabývá účinnosti v roce 2010, zanechává v základní skutkové podstatě tuto hranici trestu odnětí svobody beze změny. Zvýšena byla pouze trestní sazba u trestného činu padělání a napodobení díla výtvarného umění.

- c) Nevhodně formulované skutkové podstaty v novém trestním zákoníku

Ustanovení nového trestního zákoníku vymezující trestné činy proti průmyslovým právům a proti autorskému právu používají v zákoně nedefinované a tedy neurčité pojmy nebo naopak opomíjejí v jiných zákonech již zavedené (a tedy jasné) zákonné pojmy. Kromě toho nový trestní zákoník vyděluje z porušování autorských práv zvlášť trestný čin padělání a napodobení díla výtvarného. Výklad a aplikace nových ustanovení trestního zákoníku budou proto do doby ustálené soudní judikatury pro orgány činné v trestním řízení složité, což jistě minimálně zpočátku neprospěje účinné ochraně těchto práv.

- d) Chybí samostatný znalecký obor zaměřený na problematiku licencování práv z duševního vlastnictví pro účely určování náhrady škody

V současné době při soudním sporu posuzují výši náhrady škody a přiměřeného zadostiučinění odvíjející se od licenčních poplatků znalci z oboru ekonomika, odvětví ceny a odhady nebo odvětví patenty a vynálezy. Tato odbornost však není pro dané posouzení zcela dostačující, což má za následek sníženou kvalitu zpracovaných posudků, popř. chybějící vůli posudky zpracovávat z důvodu odpovědnosti za jejich obsah.

- e) Nevyhovující úprava práva na informace o původu a distribučních sítích zboží či služeb

Neposkytne-li třetí osoba informace o původu a distribučních sítích zboží či služeb dobrovolně, lze se poskytnutí informace domáhat jen návrhem u soudu v řízení o porušení práva, které může být značně dlouhé, což vede ke značné neefektivitě daného procesního prostředku. Chybí možnost uplatnit toto právo v rámci předběžných řízení.

1.4.3 Specifický problém - Stánkový prodej

- a) Nedostatečná zákonná úprava

Především chybí jakákoli zákonná regulace zaměřená na stánkový prodej. Například Slovenská republika přijala již v roce 1998 zákon č. 178/1998 Z.z., o podmienkach predaja výrobkov a poskytovania služieb na trhovách miestach, ktorý omezuje prodej určitých produktů na tržnicích, stanoví odpovědnost správce (vlastníka) pozemků, na kterých se tržnice nachází, jakož i práva a povinnosti prodejců. V rámci takového předpisu by rovněž mohly být posíleny a zpřesněny kompetence příslušných kontrolních orgánů. Rovněž by mohl být řešen hojný problém s údajnou neznalostí českého jazyka ze strany prodejců.

- b) Chybí legislativa místní samosprávy regulující stánkový prodej

Obce jsou na základě zákonných zmocnění oprávněny dění na jejich území, včetně stánkového prodeje, regulovat obecně závaznými předpisy (tzv. nařízení – např. ve formě. tržního řádu). Na základě takového předpisu a v jeho rámci by obce měly oprávnění kontrolovat dodržování pravidel stánkového prodeje a sankcionovat jejich porušování. Ne všechny obce této možnosti využívají.

- c) Tolerance vůči provozovatelům stánků a tržišť

Chybí úprava odpovědnosti vlastníka pozemku, na němž je tržiště provozováno, za dodržování právních předpisů ze strany nájemců. Měly by být jednoznačně stanoveny podmínky pro uzavírání nájemních smluv s

provozovateli stánků a tržišť, jejich obsah, identifikaci smluvních stran (dle oficiálních dokladů), včetně povinnosti ověření podnikatelského oprávnění, popř. povolení k pobytu.

- d) Problémy s identifikací a dohledáním konkrétních osob – porušovatelů

V praxi dozorové orgány poměrně hojně argumentují tím, že mají problémy s identifikací osob prodávajících na tržištích a rovněž s jejich spolehlivým fyzickým dohledáním. Chybí spolupráce s cizineckou policií a uspokojujivé technické řešení této problematiky.

- e) Neefektivně řešená místní příslušnost daňového orgánu

Místní příslušnost správce daně se u právnické osoby řídí místem jejího sídla, u fyzické osoby, byť podnikající, se však jeho místní příslušnost řídí jeho bydlištěm. Ke kontrole živnosti, resp. provozovny fyzické podnikající osoby a plnění daňových povinností mohou být příslušné jiné regionální úřady, než kde se provozovna nachází, což snižuje míru zainteresovanosti příslušného kontrolního orgánu na řádném plnění daňových povinností vztahujících se k podnikatelské činnosti dané osoby. Naopak místní úřady nejsou nuceny a motivovány ke kontrolám, když jim plynou do rozpočtu prostředky z pronájmu pozemků a budov.

- f) Nedůsledné postihy ze strany kontrolních orgánů

Obvyklým postupem kontrolních orgánů je zabavení zboží porušujícího práva duševního vlastnictví, popř. v krajním případě postižení koncového prodejce. Často chybí důsledná činnost směřující k vypátrání organizátorů a spolupachatelů dané činnosti. Takovýto postup bohužel nevede a nemůže vést k vymácení popř. minimalizaci této trestné činnosti. Je třeba se soustředit na odhalení a zničení celé nelegální sítě porušovatelů práv duševního vlastnictví.

- g) Nelegální vypalování disků DVD a CD

Možným řešením by bylo prodej těchto nosičů na tržištích zakázat podobně jako tomu je u tabákových a alkoholických nápojů na základě zákona o spotřebních daních.

- h) Krátké lhůty pro uchovávání dat

Dle § 14a zákona o ochraně spotřebitele je provozovatel tržiště (tržnice) povinen vést evidenci prodávajících. Evidenci je ovšem povinen uchovávat pouze po dobu jednoho roku ode dne provedení evidenčního záznamu.

2 Dosavadní realizace akčního plánu vlády

Akční plán vlády České republiky pro zlepšení situace v oblasti ochrany práv k duševnímu vlastnictví (dále jen „akční plán“) tvoří souhrn následujících opatření v oblasti preventivní i v oblasti represe, která připravují jednotlivé resorty.

2.1 Koordinace činnosti jednotlivých kontrolních orgánů

Znění úkolu:

„Ministerstvo průmyslu a obchodu zajistí ve spolupráci s ministerstvy financí, vnitra a zemědělství širší koordinaci činnosti jednotlivých kontrolních orgánů (ČOI, živnostenské úřady, Státní zemědělská a potravinářská inspekce, Policie ČR, Generální ředitelství cel). V současné době jsou již uzavřeny Dohoda o koordinaci výkonu kontrolní činnosti ČOI a živnostenských úřadů uzavřená v březnu letošního roku mezi ČOI a odborem živností Ministerstva průmyslu a obchodu a Dohoda o spolupráci při výkonu kontrolní činnosti uzavřená koncem srpna tohoto roku mezi ČOI a Generálním ředitelstvím cel, jejichž cílem je zefektivnit provádění kontrol.“

Realizace úkolu:

Žádné další formální dohody nebyly od doby vzniku akčního plánu uzavřeny. Spolupráce a koordinace kontrolní činnosti probíhá v různých regionech na různé úrovni, co se operativnosti týče. Nedostatečnou se jeví zejména koordinace činnosti mezi živnostenskými úřady a Generálním ředitelstvím cel, nicméně k určitým výměnám informací a zkušeností mezi pracovníky ŽÚ a GŘC docházelo prostřednictvím školení k problematice ochrany práv duševního vlastnictví organizovaných MPO a ÚPV v roce 2008. V roce 2007 připravila Celní správa ČR ve spolupráci s odborem živností MPO informační leták pro podnikatele o specifických

kontrolních a sankčních oprávněných celních úřadů a obecních živnostenských úřadů.

Prostřednictvím odborného kurzu pro pracovníky živnostenských a obecních úřadů na problematiku dodržování a prosazování práv k duševnímu vlastnictví realizovaného ICC ČR v říjnu až prosinci 2009 došlo mezi pracovníky těchto kontrolních orgánů k výměně informací o možnostech vzájemné spolupráce, týkajících se zejména přesného označování stánků a provozoven ve smyslu živnostenského zákona, ale i nových trendů, jakými je skladování zboží porušujícího práva duševního vlastnictví v odstavených osobních automobilech, případně v přílehlých bytových či nebytových prostorách.

V současné době chystá MPO s GŘC společnou metodiku pro ŽÚ a celní úřady pro účely postupů při odeírání a pozastavování živnostenských oprávnění z důvodu porušování právních předpisů v uvedené oblasti.

2.2 Nový trestní zákoník

Znění úkolu:

„Ministerstvo spravedlnosti prosadí a co nejrychleji uvede do praxe nová ustanovení trestního zákoníku, která stanoví nové skutkové podstaty trestných činů v oblasti porušování práv k duševnímu vlastnictví a přísnější tresty při jejich naplnění.“

Realizace úkolu:

Nový trestní zákoník nabývá účinnosti dne 1. ledna 2010. Podle Ministerstva spravedlnosti účinněji chrání práva k duševnímu vlastnictví, neboť zpřísnuje trestní sazby u trestních činů proti průmyslovým právům a proti autorskému právu (porušení práv k ochranné známce a jiným označením, porušení chráněných průmyslových práv, porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi, padělání a napodobení díla výtvarného umění).

V případě, že trestný čin bude vykazovat znaky obchodní činnosti nebo jiného podnikání nebo byl-li trestným činem získán prospěch nebo způsobena škoda dosahující částky nejméně 500.000 Kč, bude moci být pachatel potrestán trestem odnětí svobody na šest měsíců až pět let. Teprve získá-li pachatel trestným činem prospěch nebo způsobí-li tím jinému škodu dosahující částky nejméně 5.000.000 Kč., hrozí trest odnětí svobody na tři až osm let. V základní skutkové podstatě tak byla zvýšena pouze trestní sazba u trestného činu padělání a napodobení díla výtvarného umění. Trestní sazby u vyjmenovaných trestných činů se jeví jak z preventivního tak i z represivního hlediska jako nedostačující vzhledem k následkům, které porušení průmyslových a autorských práv může pro jejich vlastníka mít.

Jako pozitivní se jeví skutečnost, že maximální výše peněžitého trestu, který může být uložen, vzrostla z původních 5 mil. Kč až na 36,5 mil. Kč.

Co se definování skutkových podstat týče, ustanovení nového trestního zákoníku vymezující trestné činy proti průmyslovým právům a proti autorskému právu používají v zákoně nedefinované pojmy („nikoli nepatrný zásah“) nebo naopak opomíjejí

v jiných zákonech již zavedené zákonné pojmy (např. namísto zavedeného „výtvarné dílo“ používá „výtvarný projev“). Kromě toho nový trestní zákoník vyděluje z porušování autorských práv zvlášť trestný čin padělání a napodobení díla výtvarného. Výklad a aplikace nových ustanovení trestního zákoníku budou proto do doby ustálené soudní judikatury pro orgány činné v trestním řízení složité, což jistě minimálně zpočátku neprospěje účinné ochraně těchto práv.

2.3 Opatření k redukci prodeje nelegálních rozmnoženin autorských děl

Znění úkolu:

„Ministerstvo kultury zváží možnosti přijetí takových opatření legislativní či nelegislativní povahy (např. novelu zákona 273/1993 Sb., o některých podmínkách výroby, šíření a archivování audiovizuálních děl), která by přispěla k redukci prodeje nelegálních rozmnoženin autorských děl, zejména v příhraničních oblastech ČR.“

Realizace úkolu:

Odbor médií a audiovize ministerstva kultury zvážil možnosti přijetí některých opatření, včetně například zavedení jakéhosi "kolkování" originálních nosičů, a dospěl k názoru, že opatření tohoto typu by v konečném důsledku přinesla jen zvýšenou finanční a administrativní zátěž a sledovaný cíl by dosažen nebyl. Proto ministerstvo kultury o legislativních změnách neuvažuje.

2.4 Vzdělávání pracovníků orgánů činných v trestním řízení a orgánů soudní moci

Znění úkolu:

„Ministerstvo spravedlnosti společně s Ministerstvem vnitra zajistí další vzdělávání a proškolení pracovníků orgánů činných v trestním řízení a orgánů soudní moci se zaměřením na zvýšení odborných znalostí i potřebného povědomí o závažnosti porušování práv k duševnímu vlastnictví. Jako pilotní bude sloužit *Projekt pro prosazování práv z duševního vlastnictví*, spuštěný Úřadem průmyslového vlastnictví.“

Realizace úkolu:

V rámci prvního kola „Projekt pro prosazování práv z duševního vlastnictví“ bylo mezi jinými proškoleny 47 účastníků z ministerstva spravedlnosti, 133 policistů Policie ČR a 37 úředníků ministerstva vnitra.

Tématiku ochrany duševního vlastnictví zařazuje dále do plánů vzdělávání pravidelně (přibližně v ročních intervalech) Justiční akademie. V listopadu 2008 se konal seminář „Trestněprávní a správní aspekty ochrany duševního vlastnictví“, 15. září 2009 se konal seminář „Evropská úprava ochranných známek“. Pro příští rok (září 2010) je navrhováno uspořádat seminář k průmyslovým právům.

Dále je třeba zmínit rezortní školství Policie ČR a činnost Policejní akademie ČR (např. program celoživotního vzdělávání) a konkrétní specializační vzdělávání zajišťované v rámci metodické činnosti vybraných útvarů.

2.5 Výchova a osvěta spotřebitelů

Znění úkolu:

„Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvo kultury ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu připraví akce zaměřené na výchovu a osvětu spotřebitelů, jejichž posláním bude zdůraznění, že nákup padělaných či pirátsky vyrobených produktů nejenže podporuje trestnou činnost, ale může také představovat ohrožení bezpečnosti či dokonce zdraví spotřebitele.“

Realizace úkolu:

Vládou schválená Kulturní politika na léta 2009 – 2014 ukládá Ministerstvu kultury a Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy zvyšovat povědomí veřejnosti a všech zainteresovaných subjektů o právech chráněných autorským zákonem: „V souvislosti s rozvojem nových technologií umožňujících a usnadňujících masové šíření autorských děl a dalších předmětů ochrany podle autorského zákona se ztrácí povědomí o tom, kdy jde o legální užití těchto nehmotných kulturních statků a kdy jde o porušení zákona, označované jako pirátství. Je proto velmi žádoucí v této oblasti připravit a realizovat vzdělávací osvětové programy jak pro občany, tak pro dotčené instituce a další organizace.“

Tématu vzdělávání veřejnosti v oblasti autorských práv byla věnována část konference pořádané Ministerstvem kultury v rámci CZ PRES v březnu 2009 v Praze ("O odpovědnosti poskytovatelů obsahu a uživatelů").

Ministerstvo průmyslu a obchodu připravilo ve spolupráci s Národním výborem Mezinárodní obchodní komory v ČR (ICC ČR) informační kampaň pro podnikatele – jako součást širší informační kampaně s hlavním mottem „respektuji originál“ realizované ICC ČR.

2.6 Zainteresovaná místní samospráva

Znění úkolu:

„Součástí souhrnu opatření jsou rovněž pravidelné konzultace Ministerstva průmyslu a obchodu se zástupci místních samospráv, které přispějí ke zlepšení současného stavu. Z těchto důvodů je žádoucí, aby místní samospráva (starostové, hejtmani) vhodným způsobem postupovala proti nekalým aktivitám na území jimi spravovaných celků a využívala k tomu odpovídající legislativní nástroje (vyhlášky obce, tržní řády apod.).“

Realizace úkolu:

V praxi dochází ke konzultacím na úrovni MPO, zejména odbor živností – místní samospráva dle potřeby, v případě problémů s kontrolou stánkového prodeje často z popudu Celní správy. Proti nekalým aktivitám v oblasti porušování práv z duševního vlastnictví je místní samosprávou postupováno s rozdílnou mírou aktivity.

Mezi nástroje, které má místní samospráva k dispozici, patří zejména uplatnitelné podzákoné předpisy obcí, spolupráce se správci tržišť a tržnic a spolupráce s dalšími útvary a orgány veřejné správy za využití jejich pravomocí, například při odstraňování autovraků, využívaných pro prodej pirátského a padělaného zboží, nebo při podezření z vedlejších nezdaněných příjmů správce tržiště v

případě zatajení příjmu z pronájmu nevidovaných stánků - podezření ze spáchání trestného činu zkrácení daně.

Např. v hlavním městě Praze je vše upraveno Nařízením č. 16/2005 hl. m. Prahy, kterým se vydává tržní řád. Toto nařízení se zpravidla novelizuje 2x ročně, kdy nařízení bylo naposledy novelizováno nařízením č. 4/2008 Sb.hl.m.Prahy a č. 23/2008 Sb.hl.m.Prahy , s účinností ode dne 1. 1. 2009.

V ustanovení § 6 tržního řádu jsou zakotveny povinnosti, které musí dodržet provozovatel tržnice, tržiště, trhu a tržního místa k zajištění jejich řádného provozu. Zde je důležitá povinnost umístit tento tržní řád a plánec tržnice nebo tržiště s číselným nebo obdobným označením prodejního zařízení na vhodném, trvale viditelném místě, a přidělit prodejcům a poskytovatelům služeb prodejní zařízení nebo konkrétní místa a vést o přidělení evidenci a uchovávat ji nejméně po dobu pěti let.

Porušení tržního řádu provozovatelem (správcem) tržnice nebo tržiště je sankcionovatelné dle ustanovení § 29/1 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, a to až do výše 200.000,- Kč. Řízení o uložení pokuty lze zahájit do 1 roku ode dne, kdy se hl. m. Praha nebo městská část o porušení povinnosti dozvěděly, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy k porušení povinnosti došlo. Pokutu nelze uložit v blokovém řízení a věc musí být řešena standardním správním řízením.

3 Návrh dalšího postupu

Přestože termíny plnění nebo kontroly plnění jednotlivých úkolů vyplývajících ze stávajícího akčního plánu vlády nebyly stanoveny, lze konstatovat, že některé úkoly jsou plněny, některé již byly splněny, další vyžadují pokračující mezirezortní spolupráci a koordinaci.

K aktivní koordinaci činnosti jednotlivých kontrolních orgánů prakticky nedochází. Ministerstvo spravedlnosti připravilo nový trestní zákoník, který přináší nová ustanovení v oblasti porušování práv k duševnímu vlastnictví, lze však předpokládat, že jejich výklad a aplikace budou do doby ustálené soudní judikatury pro orgány činné v trestním řízení složité, což jistě minimálně zpočátku neprospěje účinné ochraně těchto práv. Ministerstvo kultury možnosti k přijetí opatření k redukci prodeje nelegálních rozmnoženin autorských děl zvážilo a rozhodlo se žádná nepřijmout. Prostřednictvím Projektu pro prosazování práv duševního vlastnictví bylo vyškoleny více než 200 pracovníků některých orgánů činných v trestním řízení. Dosud nebyly realizovány žádné významné projekty v oblasti výchovy a osvěty spotřebitelů v této problematice připravené ve spolupráci ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, kultury a průmyslu a obchodu. Stejně tak je žádoucí nadále pracovat na tom, aby místní samospráva vhodným způsobem postupovala proti nekalým aktivitám na území jimi spravovaných celků a využívala k tomu odpovídající nástroje.

Vytvoření národních akčních plánů předvídá i Akční plán EU v celní oblasti (viz. kapitola 1.2). V návaznosti na to schválilo Generální ředitelství cel v září 2009

národní akční plán celní správy pro boj proti paděláním a pirátství na léta 2009 – 2012, který zahrnuje všechny oblasti působnosti výše zmíněného akčního plánu EU. Navíc jsou zde rozpracovány aktivity celní správy v oblasti spolupráce s ostatními orgány a institucemi působícími v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví.

S ohledem na výše uvedené, mezirezortní charakter, aktuálnost a důležitost problematiky ochrany práv duševního vlastnictví se navrhuje dosavadní akční plán vlády nahradit strategií vlády pro boj proti padělatelství a pirátství pro roky 2010 – 2015, která by k vytvoření konkrétních akčních plánů (s uvedením konkrétní odpovědnosti, termínů plnění a kontrol plnění) zavázala jednotlivé kompetentní orgány veřejné správy, a to v následujících pilířích:

- **technicko-legislativní pilíř** zabývající se úpravou nejen právních předpisů a legislativy, ale i příslušných procesů či metodik práce;
- **technologický pilíř** zabývající se výkonem konkrétní služby, spoluprací se soukromým sektorem/s vlastníky práv, mezirezortní a mezinárodní spoluprací, jakož i nástroji pro sdílení a výměnu informací;
- **PR pilíř** zabývající se komunikací a zvyšováním povědomí veřejnosti.

Cílem následujícího přehledu opatření není v žádném případě navrhnout jednoznačně správné a kompletní řešení této rozsáhlé problematiky, nýbrž pouze na základě dosavadní praxe zdůraznit některé nejdůležitější návrhy na opatření, jimiž by se příslušné orgány veřejné správy měly při přípravě svých akčních plánů pro boj proti padělatelství a pirátství zabývat.

3.1 Technicko-legislativní pilíř

Úkol	Popis	Odpovědnost	Součinnost	Termín plnění
Změna zákona o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží	Upřesnění kompetencí celní správy - postupů při prosazování práv duševního vlastnictví, problematiky malých zásilek zboží, možnosti alternativního nakládání se zbožím, elektronizace žádostí o přijetí opatření atd.			
Zpřísnění sankcí	Zvýšení pokut za přestupky na úseku porušování práv z duševního vlastnictví a zvýšení všech trestních sazeb u těchto trestných činů			
Změna zákona o přestupcích	Doplnění výčtu obsaženého v § 58 odst. 2 zákona o přestupcích o přestupky na úseku porušování průmyslových práv - zakotvení povinnosti policie učinit úkony k zabezpečení důkazů a zjištění osoby pachatele			
Změna zákona o správě daní a poplatků	(i) Rozšíření § 24 zákona o správě daní a poplatků tak, aby umožňoval efektivnější výměnu informací při odhalování zásahů do práv duševního vlastnictví; (ii) Změna místní příslušnosti správce daně u fyzických podnikajících osob tak, aby se řídila dle místa provozovny			
Změna zákona o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví	Vymáhání poskytnutí informace o původu a distribučních sítích zboží a služeb v rámci předběžného řízení dle občanského soudního řádu			
Změna zákona na ochranu spotřebitele	Prodloužení doby vedení evidence provozovatelem tržiště (v současnosti pouze 1 rok) a vznik trestněprávní odpovědnosti za neplnění této povinnosti			
Změna živnostenského zákona	Rozšíření možnosti odebírat a pozastavovat živnostenská oprávnění			

Rozvoj znaleckého oboru	Vznik obecněji pojatého oboru „duševní vlastnictví“ zaměřeného na problematiku práv z duševního vlastnictví namísto dosavadně užívaného oboru ekonomika, odvětví ceny a odhady nebo odvětví patenty a vynálezy; zvyšování kvalifikace soudních znalců a sjednocování postupů při ohodnocování práv z duševního vlastnictví
--------------------------------	--

3.2 Technologický pilíř

Úkol	Popis	Odpovědnost	Součinnost	Termín plnění
Informační systém pro vymáhání práv duševního vlastnictví	Vytvoření informačního systému pro evidenci protiprávní činnosti v oblasti ochrany duševního vlastnictví umožňující rychlou a efektivní výměnu informací mezi kontrolními orgány			
Koordinace ochrany a vymáhání práv duševního vlastnictví	Zřízení orgánu, který by koordinoval činnosti, sdílení dat a vzájemnou spolupráci, zapojoval privátní sféru, majitele práv, poskytovatele služeb elektronických prostředků či kolektivní správce práv,			
Zintenzivnění kontrol internetových obchodů	Zintenzivnění kontrolní činnosti internetových obchodů, zejména v oblasti léčiv, potravin a dalšího zboží, jehož padělky mohou ve zvýšené míře ohrozit zdraví a život lidí.			
Pravidelné a stálé kontroly na vybraných trzích	Navázat na dosavadní první zkušenosti s tzv. stálým dohledem prováděným celní správou			
Důsledné využívání právních prostředků ochrany	Důsledné sankcionování všech prohřešků na úseku práv z duševního vlastnictví vyplývajících z právních předpisů, např. formou pokut a pozastavení či zrušení podnikatelského oprávnění a důslednějšího využívání možností spolupráce a výměny informací mezi dozorovými orgány.			

Rozšířit spolupráci s vlastníky práv	Spolupráce a pravidelná výměna informací za účelem zjištění problémových bodů
Důsledné postihy a zjištění organizátorů	Kromě zabavení zboží porušujícího práva duševního vlastnictví, popř. v krajním případě postižení koncového prodejce je třeba vyvíjet důslednou činnost směřující k vypátrání organizátorů a spolupachatelů dané činnosti a soustředit se na odhalení a zničení celé nelegální sítě porušovatelů práv duševního vlastnictví.

3.3 PR pilíř

Úkol	Popis	Odpovědnost	Součinnost	Termín plnění
Osvěta a specializace zaměstnanců kontrolních orgánů	Soustavná a pravidelná osvěta zaměstnanců státních orgánů a institucí v oblasti ochrany duševního vlastnictví směřující ke zvýšení povědomí těchto osob o závažnosti zásahů do těchto práv a zamezení bagatelizace těchto zásahů ze strany dozorových orgánů, jakož i specializace pracovníků na oblast ochrany duševního vlastnictví			
Osvěta spotřebitelů	Různé propagační akce směřující k osvětě spotřebitelů a seznámení veřejnosti s riziky spojenými se zásahy do práv duševního vlastnictví			
Osvěta podnikatelů, se zaměřením na stánkové prodejce	(i) Motivovat vlastníky práv k vyšší angažovanosti v ochraně duševního vlastnictví, k většímu podávání žádostí o přijetí opatření a větší spolupráci s kontrolními úřady. (ii) Navázání na již vydané brožury pro stánkaře a provozovatele tržišť se zaměřením na osvětlení problematiky práv duševního vlastnictví, na povinnosti stánkařů a provozovatelů tržišť a na hrozící sankce v případě jejich porušení.			

4 Seznam zkratk

CS	Celní správa
CZ PRES	Czech presidency – české předsednictví Evropské unie
ČOI	Česká obchodní inspekce
EU	Evropská unie
GŘC	Generální ředitelství cel
ICC	International Chamber of Commerce – Mezinárodní obchodní komora
MK	Ministerstvo kultury
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MSp	Ministerstvo spravedlnosti
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development - Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
PČR	Policie České republiky
PR	Public relations – vztahy s veřejností
ÚPV	Úřad průmyslového vlastnictví
USTR	United States Trade Representative – Úřad obchodního zmocněnce USA
ŽÚ	Živnostenský úřad
ŽZ	Živnostenský zákon

5 Seznam zdrojů

Akční plán vlády pro boj proti padělatelství a pirátství

statistické údaje GŘC

podklady ÚPV k Projektu pro prosazování práv duševního vlastnictví

internetové stránky MPO, MK, MŠMT, MSp, ÚPV a GŘC